Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

NBA

NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de externe accountant bij pensioenfondsen

1. Verantwoording en opvolging consultatiereacties

1.1 Inleiding

Afgelopen zomer is de conceptversie van NBA-handreiking 1144 ‘Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditfunctie en externe accountant bij pensioenfondsen’ voor consultatie voorgelegd. Er zijn reacties ontvangen van EY, IIA Nederland, het Institutional Benchmarking Institute (IBI) en Deloitte. De reacties hebben betrekking op redactionele verbeteringen, de afbakening van de internal auditfunctie, assurance bij basisgegevens, de toepassing van het FTK en de Wet toekomst pensioenen (Wtp), normportefeuille, Z-score en performancetoets, uitvoeringskosten en benchmarking, en de themalijst voor pensioenfondsen.
De reacties zijn beoordeeld op inhoudelijke juistheid, aansluiting op de toezichtwet- en regelgeving, praktische bruikbaarheid en consistentie binnen de handreiking. Hieronder wordt op themaniveau toegelicht welke keuzes zijn gemaakt en welke aanpassingen in NBA-handreiking 1144 zijn doorgevoerd.

2. Verantwoording gemaakte keuzes

Alle consultatiereacties zijn geanalyseerd en besproken. Uitgangspunt is dat NBA-handreiking 1144 uitleg geeft over de specifieke verplichtingen die voortvloeien uit de toezichtwet- en regelgeving voor pensioenfondsen. De handreiking is niet bedoeld als volledige weergave van alle toepasselijke wet- en regelgeving, als uitputtende checklist of als afzonderlijk normenkader voor de beoordeling van doelmatigheid. Reacties zijn overgenomen wanneer deze de afbakening, juridische aansluiting, terminologie, consistentie of leesbaarheid verbeteren. Reacties die buiten de gekozen reikwijdte vallen, of afhankelijk zijn van nog lopende inhoudelijke afstemming zijn niet verwerkt.

Afbakening internal auditfunctie en externe accountant
IIA Nederland heeft gevraagd om duidelijker onderscheid te maken tussen toezichtrechtelijke verplichtingen van de internal auditfunctie, de NBA-beroepsregels voor individuele RA’s en AA’s en de professionele standaarden voor internal audit. Deze reactie is, evenals bij NBA-handreiking 1143 voor de verzekeringssector, uitgebreid besproken binnen het College van Beroepsreglementering (CB). Besloten is om de handreiking alleen van toepassing te verklaren op externe accountants. De informatie over de internal auditfunctie blijft opgenomen als nuttige achtergrondinformatie voor de externe accountant. Hiermee wordt voorkomen dat de handreiking wordt gelezen als normstelling voor de internal auditfunctie. De titel en inleiding van de handreiking is hierop aangepast. Deze aanpassing zal ook in de andere handreikingen (zie ook HR 1143) voor de financiële sector worden doorgevoerd.

Basisgegevens pensioenverplichtingen en relatie met NBA-handreiking 1120
EY en Deloitte hebben aandacht gevraagd voor het assurance-rapport bij de basisgegevens voor de pensioenverplichtingen en de toepasselijkheid daarvan onder de Wtp. In NBA-handreiking 1144 is al verduidelijkt dat de beschreven situatie betrekking heeft op pensioenfondsen onder het financieel toetsingskader (FTK), met een verwijzing naar NBA-handreiking 1120. Met het Actuarieel Genootschap loopt momenteel de afstemming over de samenwerking en scope van werkzaamheden onder het Wtp en op basis daarvan zal NBA-handreiking 1120 worden geactualiseerd. Om die reden is ervoor gekozen in NBA-handreiking 1144 geen aanvullende toelichting op te nemen.

FTK, Wtp en overgangssituaties
EY en Deloitte hebben erop gewezen dat de bestaande FTK-situatie in de handreiking beschreven moet blijven, omdat niet alle pensioenfondsen reeds zijn ingevaren en sommige pensioenfondsen niet zullen invaren. Deze reacties zijn overgenomen. In de themalijst is bij de informatie over premies het regime FTK toegevoegd. Ook de terminologie voor pensioenovereenkomsten is aangepast. De handreiking onderscheidt nu de premie- of uitkeringsovereenkomst onder het FTK en de solidaire of flexibele premieovereenkomst onder de Wtp. Hiermee sluit de themalijst aan op zowel de bestaande als de nieuwe pensioenregimes.

Normportefeuille, Z-score en performancetoets
Voor pensioenfondsen die nog onder het FTK vallen, waren de verwijzingen naar de regelgeving voor de normportefeuille, de Z-score en de performancetoets niet volledig. Naar aanleiding van de reactie van EY zijn in de paragrafen 4.6.2 en 4.6.3 voetnoten toegevoegd met verwijzingen naar het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000 zoals dat luidde op 30 juni 2023. Daarmee bevat de handreiking naast de verwijzingen voor ingevaren fondsen ook de relevante grondslag voor pensioenfondsen die nog onder het FTK vallen.

Transitieplan en werkzaamheden van de accountant
EY heeft gevraagd om de formulering te nuanceren dat de accountant bij Toetsmoment 2 vaststelt of het transitieplan is nageleefd. Dit is besproken en aangepast met de vermelding dat DNB toezicht houdt op de besluitvorming en uitvoering door de pensioenuitvoerder, waarbij het transitieplan voor de pensioenuitvoerder een informatiebron is. De accountant gebruikt het transitieplan voor zover dat nodig is voor de controlewerkzaamheden bij Toetsmoment 2. Daarmee wordt voorkomen dat de tekst een verdergaande toetsingsverantwoordelijkheid voor de accountant suggereert.

Uitvoeringskosten, kostenverantwoording en benchmarking
IBI heeft verschillende voorstellen gedaan over de toelichting van uitvoeringskosten, kostenverantwoording, benchmarking, monitoring en het oordeel van het verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan. Uitvoeringskosten waren al als aandachtspunt in de themalijst opgenomen. Bij het normenkader is een verwijzing toegevoegd naar de door de Pensioenfederatie uitgebrachte Aanbevelingen Uitvoeringskosten waar de accountant kennis van neemt. Het voorstel over de vergelijking van uitvoeringskosten vóór en na het invaren is verwerkt. De themalijst vraagt nu aandacht voor een consistente vergelijking en voor de toelichting op eenmalige en structurele effecten van de transitie.
De overige voorstellen zijn niet overgenomen omdat deze buiten het doel van de handreiking vallen.

3 Overige opmerkingen

Naast de hiervoor beschreven inhoudelijke onderwerpen zijn tekstuele en redactionele verbeteringen verwerkt waar deze de leesbaarheid, terminologische consistentie en aansluiting op de toezichtregelgeving verbeteren.